

Zkušenosti z AOVŠC

Armádní operační velitelsko-štabní cvičení s částečně vyvedenými vojsky svými vojenskopolitickými cíly, vševojskovými i odbornými úkoly, rozmachem a počtem vyvedených štábů a vojsk je náročnou prověrkou nejen cvičících štábů a vojsk, ale i organizačních schopností funkcionářů ředitelství cvičení a rozhodčí služby. V článku chceme vyhodnotit zkušenosti z přípravy a řízení takového cvičení, zvláště obecnit je a vyvodit závěry pro přípravu obdobných cvičení.

Vicestupňové velitelsko-štabní cvičení s částečně vyvedenými vojsky je důležitou formou přípravy velitelů, štábů a vojsk a v současné době se ukazuje jako vysoce efektivní forma plnění přípravy velitelů, štábů a vojsk. Svou formou dává řídícímu štábu praktické možnosti prověřit teoretické a praktické znalosti, zkušenosti a návyky štábů a vojsk. Dává plnou

možnost ověřit realitu rozhodnutí, prověřit metodiku práce, tok informací v celku na daných stupních velení a umožňuje sladit práci vyvedených stupňů velení.

Takové cvičení musíme včas obsahově, organizačně a materiálně připravit a zabezpečit. Řídící dokumenty mají vytvářet maximálně objektivní podmínky pro práci a bojovou činnost jak cvičících štábů, tak i vojsk.

Úzká součinnost, centrálně řízená organizační a zpracovatelská činnost řídicích orgánů, předávání a využívání zkušeností mezi veliteli a štáby našich a Sovětských vojsk jsou zárukou toho, že cvičení zabezpečí současně další rozvíjení operačních a taktických znalostí, velitelských vlastností všech cvičících stupňů a jejich smysl pro realitu a odpovědnost za řízení bojových situací.

Příprava cvičení

a) zvláštnosti přípravy AOVŠC

AOVŠC se stávají prověrkou přípravy vojsk, velitelů a štábů a svojí tematikou, rozsahem a formami obohacují oblast vojenské praxe. Často jsou i podnětem pro teorii, organizaci a metodiku výcviku.

Jejich rozmach se zvětšuje. Zvyšuje se počet zúčastněných vojsk, štábů a bojové techniky a stávají se stále více vševojskovými. Zahrnují skoro všechny druhy vojsk. Také prostorově již nepostačují omezené výcvikové prostory. Průběh AOVŠC již zahrnuje značnou část státní-

ho území, kdy kromě vlastní doby operační činnosti narůstá období soustředování vojsk a jejich zpětné přepravy po cvičení.

Rozsáhlost těchto akcí si vynucuje proto i jejich dlouhodobou, pečlivou a všestrannou přípravu a součinnost a stává se tak skutečnou prověrkou schopností nejen cvičících vojsk, ale i řídicích orgánů.

b) zpracování dokumentace

Již při zahájení prací na dokumentech je vhodné

1. vytvořit zpracovatelskou skupinu a neměnit její složení;

2. osobně zainteresovat vedoucí funkcionáře a vytvořit pro zpracování cvičení dobré podmínky, zejména při zpracování a schvalování základních dokumentů;

3. po obdržení základních údajů ke cvičení, které nejsou uvedeny v plánovacích dokumentech (cíle cvičení, idea, pojetí zámyslu a průběh cvičení) zpracovat závazný **kalendářní plán hlavních úkolů a opatření přípravy cvičení** s tímto možným obsahem:

- zpracování dokumentace (s termíny zpracování jednotlivých dokumentů cvičení, součinnosti se zpracovateli vlastního štábu, štábu leteckého svazu a svazu spojeneckých vojsk);

- příprava kádrů (opatření stranicko-politické práce, rekognoskace prostorů cvičení, rozhodčí a úsekové rozhodčí služby, příprava cvičících);

- materiální a technické zabezpečení cvičení;

- úkoly kontrolní činnosti;

- různé.

Kalendářní plán se vydává všem složkám štábu, podílejícím se na přípravě cvičení.

Na prvním shromáždění zpracovatelské skupiny seznámíme zpracovatele druhů vojsk a služeb s tématem cvičení, učebními cíli a úkoly, ideou pojetí zámyslu cvičení, rozsahem vyváděných štábů a vojsk a s kalendářním plánem zpracování cvičení. Zpracovatelská skupina může být složena:

- z 1–2 důstojníků operačního směru, z nich jeden pro řešení operačně taktické problematiky a jeden pro řešení organizačních otázek;

- nejméně po dvou důstojnících druhů vojsk a služeb (z důvodů zastupitelnosti). Z toho z funkcionářů týlu vytvořit zvláštní podskupinu za řízení důstojníka štábu týlu, složenou z příslušníků jednotlivých druhů služeb.

Do zpracování cvičení je třeba zainteresovat náčelníky druhů vojsk nebo jejich zástupce, aby schvalovací proces nebyl při zpracování brzdou.

Při zpracování **pojetí zámyslu** dbáme a) aby štáby a vojska procvičily tematický cyklus, který jim dá představu a zkušenosti z vedení dané části operace;

b) aby štáby a vojska, které jsou začleněny do jednotlivých etap cvičení, procvičovaly hlavně a charakteristické formy soudobého boje;

c) abychom procvičovali **přechodné období**, tj. období, kdy cvičící štáby musí

při průběžném řízení podřízených štábů a vojsk plánovat přechod k plnění dalšího úkolu nebo přechod z jedné do další operace;

d) abychom statické formy činnosti, jako je zaujetí výchozích prostorů, plánování operace a boje v přípravném období procvičili před zahájením vlastního cvičení, jako součást přípravy cvičících štábů a vojsk na vlastní cvičení, formou štábního cvičení nebo štábního nácviku. Na cvičení se soustředili na procvičení dynamiky boje;

e) abychom vzhledem k obsahu, vlastní dynamice a ekonomickým otázkám plánovali dobu trvání velitelsko-štábního cvičení v trvání 6–8 dnů;

f) abychom zabezpečovací a spojovací útvarům a jednotkám poskytovali dostatek času k vlastní přípravě na cvičení.

Vedoucí zpracovatel po ujasnění těchto základních údajů zpracuje v součinnosti s ostatními zpracovateli druhů vojsk a služeb pojetí zámyslu cvičení (graficky a písemně) a předloží je ke schválení veliteli, případně k vyjádření a konzultaci s nadřízeným štábem.

Grafickou část pojetí zámyslu cvičení je výhodné zpracovat na mapě 1:1 000 000 s tímto obsahem:

- průběh cvičné státní hranice;
- dislokace vojsk „ZÁPADNÍCH a VÝCHODNÍCH“;

- úkoly stran a zámysl jejich plnění;
- 2–3 základní operační situace;
- místa velení.

V **písemné části** pojetí zámyslu uvedeme:

- téma a cíle cvičení;
- základní učební úkoly;
- výchozí situaci a zámysl stran;
- přidělení a použití ZHN a letectva;
- operační poměr sil;
- rozsah vyváděných štábů a vojsk;
- základní otázky řízení cvičení.

Se schváleným pojetím zámyslu cvičení je výhodné seznámit nejen zpracovatele, ale i náčelníky (zástupce) druhů vojsk a služeb, kteří budou zodpovídat za rozpracování a přípravu cvičení.

Schválené pojetí zámyslu cvičení vytváří dostatečné podklady pro zpracování vlastního zámyslu cvičení i ostatních dokumentů pro řízení

Zkušenosti ukazují, že pro zpracování zámyslu cvičení je třeba vyčlenit 15–20 pracovních dnů, z toho pro zpracovatele druhů vojsk nejméně 8 dnů. Bereme-li v úvahu běžný pracovní režim štábů s pevně stanovenými dny pro přípravu důstojníků (politickou přípravu, velitelské shro-

máždění, štábní nácvičky, nácvičky bojové pohotovosti apod.) a řešení mírového života štábů, je třeba na zpracování zámyslu cvičení vyčlenit 4–5 kalendářních týdnů.

Vzhledem k tomu, že cvičící štáby rozpracují operační dokumentaci předem, na štábním cvičení (štábním nácvičce) zpracujeme **námět** se situací, která svým obsahem (všeobecnou a zvláštní situací, zprávami o nepříteli, situací druhů vojsk a týlu, upřesněním počtů cvičících a jejich dislokací) upřesňuje cvičícím narůstání situace před zahájením války a zabezpečuje jim zpracování operační dokumentace v požadovaném rozsahu. Osvědčilo se nám plně zpracovat **cvičnou organizaci, dislokaci a cvičný plán mobilizačního rozvinutí vojsk**, které zabezpečují jednotné počty a zkracují obsahovou část námětu. Tyto dokumenty je třeba rozpracovat po materiální stránce, aby nemusely být upřesňovány v průběhu cvičení a aby zejména materiální složky si mohly předem připravit potřebné kalkulace a propočty.

Narůstání situace před zahájením války, s upřesněním úkolů pro cvičící, může být vydáno i samostatně formou šifrovek.

Jako součást námětu nebo jako samostatný dokument se cvičícím vydá výpis z operační směrnice (bojového rozkazu) nadřízeného velitele a výpisy z nařízení druhů vojsk.

Zpracování námětu je náročné zejména z hlediska součinnosti se spojeneckým svazem a letectvem. Kromě toho některé přílohy jsou vydávány graficky, což vyžaduje značný čas pro práci kresličů a tiskárny. Zkušenosti ukázaly, že na zpracování námětu je třeba vyčlenit asi 10–15 pracovních dnů (tj. asi tři kalendářní týdny).

Plán provedení cvičení je základním dokumentem pro řízení cvičení. Je výhodné jej zpracovat graficky i písemně. Může obsahovat tyto základní části:

- téma cvičení, základní učební cíle a úkoly jednotlivých etap cvičení;
- učební úkoly dne s jejich obsahem;
- stručný obsah činnosti nepříteli i vlastních vojsk;
- předpokládaná činnost cvičících;
- činnost ředitelství cvičení, rozhodčí a úsekové rozhodčí služby.

Součástí plánu jsou tabulky rozehry jaderných a chemických úderů stran, rozehry činnosti letectva „ZÁPADNÍCH“ a rozehry předpokládaných ztrát.

Grafická příloha k plánu obsahuje:
— 4–6 situací (podle doby trvání cvičení) s rozpracováním situace nepříteli,

sousedů, druhů vojsk a předpokládaného řešení cvičících štábů a vojsk;

— plán činnosti hlavních funkcionářů ředitelství cvičení, nejlépe s uvedením tabulky, kde je časově rozepsána jejich činnost s uvedením základních údajů pro řízení cvičení (schéma spojení, hlavní volací znaky apod.).

Plán použití druhů vojsk a týlu zpracujeme zpravidla graficky a podrobně pro každý příslušný druh vojska k jednotlivým etapám cvičení s potřebnými přílohami. Slouží jako řídicí dokument druhů vojsk a týlu.

Jsou-li součástí AOVŠC i **taktická cvičení s vojsky s bojovou střelbou**, zpracovává se **Plán provedení taktických cvičení s bojovou střelbou** jako součást celkového plánu provedení. Tato praxe se ukázala výhodná zejména proto, že ředitelství cvičení má centrální přehled o průběhu těchto cvičení.

Zúčastní-li se spojenecká vojska, veškeré základní materiály zpracujeme v ruštině (výpis ze zámyslu o použití daného svazku, námět, výpis z operační směrnice, bojové nařízení, plán provedení aj.). Pak vytvoříme i překladatelskou podskupinu z nejkvalitnějších důstojníků, znalých ruského jazyka a zabezpečíme je písarkou na ruském stroji.

Zpracování plánu provedení cvičení, včetně pomocných dokumentů, vyžaduje 20–25 pracovních dnů (tj. 6–8 týdnů). Z nich značná část pracovní doby (60 %) je nezbytná pro práci zpracovatelů druhů vojsk a pro práci kresličů a písarek (v závislosti na počtu situací).

Zpracování vševojskových dokumentů musí být proto zakončeno s potřebným předstihem, nutným pro zpracovatele druhů vojsk, schvalovací proces a tisk. Celkově je třeba, aby příprava cvičení byla zakončena 10–14 dnů před zahájením přípravy ŘC a RS a aby byl vytvořen potřebný čas pro jejich studium a osobní přípravu.

Jak vyplývá z uvedených propočtů, celková doba na zpracování na přípravu cvičení je (v závislosti na rozsahu a daném stupni) 45–60 pracovních dnů (tj. 4½ až 5 měsíců).

Součinnost při zpracování cvičení je třeba uskutečňovat jak uvnitř štábu, tak i se spojeneckým svazem (svazkem), letectvem a s nadřízeným štábem.

Součinnost uvnitř štábu probíhá jak na úrovni náčelníků druhů vojsk, tak i na úrovni zpracovatelů. Náčelníci druhů vojsk jsou průběžně seznamováni se všemi základními opatřeními přípravy cvičení a s úkoly, které z toho pro jednotlivé druhy vojsk vyplývají. Na jejich úrovni jsou pak

3. ETAPA:**2. ETAPA:****1. ETAPA:**

Průlom spěšně zaujaté obrany nepřítele a ovládnutí horských přechodů UČEBNÍ ÚKOLY: štáb A – upřesnění plánu operace ke splnění DÚ A a zasazení druhého sledu A – plánování a řízení druhosledových svazků – rozhodnutí pro ničení nepřítele na mezilehlém postavení td – odražení nepřátelského protiúderu a vytvoření podmínek pro jeho likvidaci se svazkem sousedního frontu msd – rozvíjení útoku na směr hlavního úderu A s průlomem spěšně zaujaté obrany nepřítele – vytvoření podmínek pro zasazení msd msd – přesun a zasazení divize k průlomu spěšně zaujaté obrany nepřítele v součinnosti s msd	Přechod na použití JZ, rozvíjení operace ve vysokém tempu, odražení a ničení nepř. protiúderného uskupení, překonávání jader, zátarasů a pásem radioakt. zamoření, přechod do pronásledování s využitím vp UČEBNÍ ÚKOLY: štáb A – přechod na vedení boje s JZ a zabezpečení rozvíjení operace ve vysokém tempu – ničení nepřátelského protiúderného uskupení částí sil A – přechod do pronásledování – vedení boje o předmostí na řece – zplánování a provedení vysazení vzdušného výsadku td – přechod do pronásledování – překonávání jaderných zátarasů a pásem radioakt. zamoření – ničení nepřítele ve střetném sražení msd – rozvíjení útoku na směr hlavního úderu A – boj o předmostí na řece v součinnosti s vp msd – rozmístění vojsk mimo boj, obnovení bojeschopnosti a plánování přesunu 2. sledu A	Rozvíjení útočné operace A bez jaderných zbraní ke splnění BÚ A, plánování DÚ A UČEBNÍ ÚKOLY: štáb A – rozvíjení operace na směr hlavního úderu A – splánování a zabezpečení zasazení druhého sledu – zabezpečení pravého boku frontu – zabezpečení velení při současném rozvíjení útoku a ničení nepřítele v týlu sestavy A td – rozvíjení útoku na směr hlavního úderu A za současného ničení nepřítele – ovládnutí přechodů na řece z chodu td – likvidace zbytků lop(A) msd – plánování přesunu a zasazení divize do boje na směr hlavního úderu A – řízení vojsk za přesunu, začlenění divize do oper. sestavy A a likvidace nepř. výsadku částí sil v součinnosti s jednotkami CO
---	--	---

řešeny základní součinnostní otázky. Bezprostřední součinnost při zpracování jednotlivých dílčích úkolů zabezpečují zpracovatelé.

Je výhodné, aby zpracování cvičení tohoto rozsahu bylo řízeno z jednoho centra, ve dvou přímo podřízených skupinách:

- a) operační část cvičení — zpracovává operační přípravu;
- b) taktická část cvičení — zpracovává bojová příprava.

Podřízení zpracovatelů taktických cvičení operační přípravě umožňuje sladění činnosti štábů a vojsk v průběhu cvičení pod jednotným zámyslem, za řízení hlavního zpracovatele, který odpovídá za celkové zpracování všech materiálů.

Se štábem spojeneckých vojsk součinnost zabezpečuje **styčná skupina**, ve které se zpracovatelé obou stran podílejí na zpracování všech základních dokumentů pro cvičení. Zpracovaná dokumentace je pak projednána na úrovni vedoucích funkcionářů obou řídicích štábů.

Cvičící štáby zpracují před zahájením cvičení na štábním cvičení cvičnou operační dokumentaci. Praxe ukázala, že při jejím zpracování je třeba cvičícím poskytnout potřebnou pomoc, aby tato byla zpracována v duchu rozhodnutí velitele.

v) Organizační zabezpečení cvičení.

Zkušenosti z řízení AOVŠC potvrdily, že nelze řídit operační cvičení, které má v sobě včleněna divizní cvičení, a takticko-odborná cvičení svazků a útvarů druhů vojsk, aniž by příprava a řízení nebyly řešeny centrálně.

Vzhledem k tomu, že dosud jsme neměli praktické zkušenosti, hledali jsme nejlepší složení a formy organizačního zabezpečení. Navrhovaná struktura plně z těchto zkušeností vychází.

Podle poznatků je vhodné vytvořit tyto skupiny:

- organizační skupinu;
- skupinu přesunů vojsk;

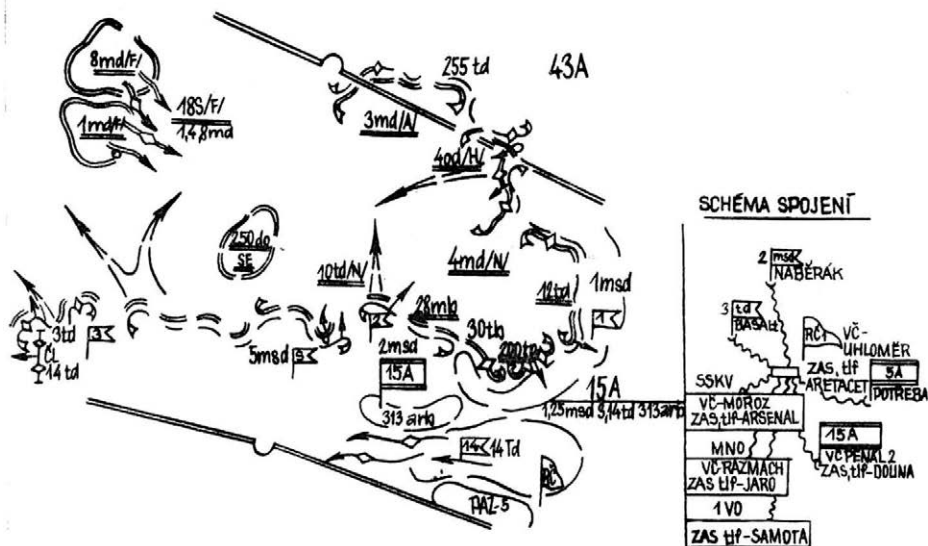
Schéma 2

PLÁN ČINNOSTI HLAVNÍCH FUNKCIONÁŘŮ ŘC

3. etapa cvičení.

Přechod k vedení boje za použití jaderných zbraní, likvidace následků napadení a obnova bojové schopnosti vojsk.

Odrážení silných protiúderných uskupení nepřítel a jejich ničení v součinnosti se sousedem.

HLAVNÍ UČEBNÍ ÚKOLY DNE:

- přechod k vedení boje za použití jaderných prostředků
- přesun ŘC, RS a cvičících stábů a vojsk do nové situace po operačním skoku

3. ETAPA CVIČENÍ	Řídící cvičení	NŠ ředitelství cvičení	Štáb ředitelství cvičení	Rozhodčí služba	Hosté
	07.30 Převzme hlášení vel. 15. A o použití jaderných úderů – po VČ 09.30–11.00 Vyslechnout doklad rozhodnutí vel. 2. msd 12.00–13.00 Vyslechne doklad vel. 15. A pro vedení bojové činnosti za použití jaderných zbraní (VS 5. A les 3 km j. V. ÚJEZD) 16.00–18.00 Přemístění na ŘC 2 20.00–21.00 Vyslechnout informaci o rozehře na příští den	09.30–11.00 Vyslechnout doklad rozhodnutí vel. 3. td 12.00–13.00 Účast na dokladu velitele 15. A 16.00–18.00 Přemístění na ŘC 2 20.00–21.00 Informace o rozehře na příští den	V noci a od 05.00 hod. rozehra přesunu vojsk 1. as (F) (ZO+OS) a zaujetí obrany 4. md (F) 05.00 Upřesnění účasti 15. A v 1. JÚ 08.00–09.30 Rozehra JÚ „ZÁPADNÍCH“ na vojska F a sousedy 08.00 Předat 23. msp msd 10.00–12.00 Přelet OSK RC na VS 2 13.00 Převzetí velení na ŘC 2 a řízení přesunů 14.00 Přelet 2. části RC na VS 2 16.00 Odjezd zpět. odřadu RC na VS 18.00 POHOTOVOST RC2 20.00–21.00 Informace o rozehře na příští den Provedení rozehry sousedů: K 06.00 do 07.00 hod. K 12.00 do 13.00 hod. K 18.00 hod. do 19.00 hod.	od 08.00 Rozehra JÚ nepřitele podle plánu provedení cvičení 08.00 Vydát nová místa velení k situaci 05.00 Odpoledne Hlásit zahájení přesunu 15. A a druhů vojsk na ŘC podle plánu přesunů cvič. vojsk 20.00–21.00 Informace o rozehře do 22.00 Vydát „Výpis ze směrnice čís. 003“ Štáby zaujmout VS: 15. A – 2. msd 31. td – 14. td – 19. td – 20.00 Se hlásí vel. msd na VS	Podle plánu MNO

- skupinu bezpečnostních opatření;
- skupinu skutečného zabezpečení a
- skupinu pro likvidaci škod.

Organizační skupina řeší veškeré otázky spojené s organizačním zabezpečením cvičení, součinnost se štábem LA, rozmístění, přemístění a zabezpečení práce ŘC, zabezpečení bojové pohotovosti, přípravy prostoru cvičení (projednání s orgány VVP, lidosprávy, úpravy terénu, komunikací ap.), přípravu a zabezpečení přehlídky vojsk po skončení cvičení.

Organizační zabezpečení cvičení představuje celý komplex úkolů, jak v přípravě, tak i v jeho průběhu, jehož splnění má značný vliv na celkové splnění cílů cvičení. Zahrnuje tyto základní úkoly:

- zpracování a vydání organizačních směrnic (nařízení) cvičícím štábům i řídicím štábům;
- organizace ředitelství cvičení, ŘS a ŮRS, jejich zabezpečení potřebnými dopravními a spojovacími prostředky a materiálem;
- organizace vyvedení štábů a vojsk na cvičení, zabezpečení přesunu v průběhu cvičení a při návratu do mírových posádek;
- organizace režimu života ŘC, zabezpečovacích útvarů a vojsk a veškeré zabezpečení činnosti ŘC;
- zajištění bezpečnosti vojsk i štábů při přesunech i v průběhu cvičení, zejména při cvičeních s bojovou střelbou a bombardováním;
- skutečné týlové (materiální, technické, zdravotnické, veterinární) zabezpečení cvičících i řídicích aparátů cvičení;
- kontrola všech opatření.

Složení organizační skupiny vyplývá z jejich úkolů:

- náčelník skupiny — zástupce náčelníka operační správy (oddělení) nebo funkcionář na jeho úrovni. Je podřízen náčelníku štábu ŘC;
- 2—3 důstojníci operačního směru;
- 2—3 důstojníci bojové přípravy (příprava prostoru, řešení otázek taktických cvičení, přehlídky);
- 2 důstojníci organizačního směru (odvelení, počty);
- 2 důstojníci ubytovací a stavební služby (ubytovací ŘC, materiální zabezpečení);
- 1 důstojník spojač a 1 důstojník letec (použití vrtulníků).

Ze zabezpečovacích útvarů je organizační skupině podřízen provozní útvar a po stránce kázně a režimu života v prostoru rozmístění ŘC i velitelé spojovacích útvarů.

Organizační skupina zahajuje činnost souběžně se zpracováním zámyslu cvičení. V součinnosti s ostatními zpracovateli a zvláštními skupinami zpracovává:

Organizační směrnici pro cvičení, která obsahuje téma a cíl cvičení, učební úkoly, úkoly pro přípravu štábů a vojsk, cvičné výchozí prostory a dobu jejich zaujetí, bezpečnostní opatření, úkoly pro zabránění škodám a ztrátám, spojení a utahování velení, systém řízení cvičení, úkoly materiálního a technického a ostatních druhů zabezpečení, úkoly pro odvelení vojsk a další nezbytné údaje.

Organizační směrnice je základním dokumentem organizačního zabezpečení cvičení.

Výpisy z ní se zasílají cvičícím štábům, oddělením (správám) štábu, který cvičení připravuje a štábům zabezpečujícím odvelení vojsk i rozhodčí a úsekovou rozhodčí službu.

Kvalita jejího zpracování co do obsahové stránky, promyšlenosti úkolů a termínů jejich plnění vytváří podmínky pro organizační klid u cvičících i zabezpečujících štábů a vojsk. V opačném případě je nutno zpracovat doplňková nařízení, upřesňovat jednotlivé úkoly, což ztěžuje přehled o jejich plnění a zabezpečení.

Organizace ředitelství cvičení, rozhodčí a úsekové rozhodčí služby, obsahující jmenovité zařazení funkcionářů v řídicím aparátu a jejich zabezpečení pojítky a dopravními prostředky. Podkladem pro zpracování tohoto dokumentu je schéma řízení cvičení, které schvalujeme současně s pojímáním zámyslu cvičení.

Kromě uvedených dokumentů organizační skupina zpracovává rozkaz (pokyny) pro zaujetí prostoru ŘC, organizační řád ŘC, plán přípravy rozhodčí služby, organizuje přípravu prostoru rozmístění ŘC a jeho zabezpečení, přípravu prostoru cvičení (úpravu komunikací, terénu, pozorovatelů, tribun apod.) v úzké součinnosti s ostatními složkami štábu.

Plán součinnosti s leteckým svazem a svazem spojeneckých vojsk zpracujeme v případě, že se tyto svazy podílejí na přípravě a řízení cvičení. Může obsahovat:

- cíl součinnosti;
- zásady součinnosti;
- Součinnost při zpracování dokumentace, přípravě ředitelství cvičení a rozhodčí služby, přípravě vojsk ap. Formálně může být uspořádán jako kalendářní plán. U všech opatření se uvádějí konkrétní termíny porad na úrovni vedoucích funkcionářů i bezprostřední součinnost zpracovatelů při plnění jednotlivých úkolů.

Plán odvelení, který zahrnuje některé úkoly pro odvelení osob, bojové a dopravní techniky, potřebné pro zabezpečení řídicího aparátu cvičení, cvičících, přípravu prostoru cvičení, zabezpečení hostů aj. Základní údaje pro odvelení na cvičení jsou uvedeny v základních dokumentech na výcvikový rok. Plán odvelení zpracovávají důstojníci z organizační služby štábu podle požadavků a v úzké součinnosti se zpracovateli cvičení.

Skupina řízení přesunů vojsk je orgánem řídicího cvičení pro plánování, řízení a zabezpečování přesunů vojsk před cvičením, v průběhu cvičení i při návratu do mírových posádek.

Základním dokumentem skupiny řízení přesunů vojsk je **plán vyvedení RC, štábů a vojsk** do výchozích prostorů cvičení a přesunů v průběhu cvičení. Zpracovává se na mapě s přílohami. Obsahuje veškeré přesuny vojsk a štábů včetně pořádkové a regulační služby. Na základě schváleného plánu skupiny organizuje součinnost s orgány lidosprávy a s KSVD a vydává výpisy s úkoly pro cvičící vojska a štáby.

Náčelníkem skupiny by měl být vedoucí funkcionář vojenské dopravy s potřebným počtem důstojníků pro zabezpečování přeprav po železnici i přesunů po ose.

Do skupiny je vhodné začlenit i až 2 důstojníky operačního směru pro koordinaci všech přesunů v duchu vševojskového zámyslu cvičení.

Velký důraz v průběhu cvičení klade na zajištění bezpečnosti cvičících a zbránění mimořádným událostem.

Úkoly v tomto směru je třeba vydat všem cvičícím v organizační směrnici, zvláště poučit rozhodčí, úsekové a palebné rozhodčí. V tomto směru sehraje významnou úlohu **skupina bezpečnostních opatření**. Základním úkolem skupiny je prověřit pochopení a dodržování nařízených opatření ještě před zahájením taktického cvičení, přesunu, ukázky ap. Kromě toho skupina disponuje prostředky pro poskytnutí pomoci v případě mimořádných událostí (zdravotnický personál s prostředky, vrtulník).

Skupina bezpečnostních opatření zpracovává plán své činnosti, z něhož zásadní opatření uvádějí v organizační směrnici pro cvičení, nebo vydávají formu zvláštního nařízení cvičícím i rozhodčí a úsekové rozhodčí službě.

Skupina bezpečnostních opatření je kontrolním orgánem velitele, který zabezpečuje kontrolu všech vydaných opatření (včetně zakotvených v platných řádech a předpisech) k zajištění bezpečnosti a za-

bránění mimořádným událostem, zejména při:

- přesunech vojsk;
 - bojových střelbách a bombardování;
 - násilném přechodu vodních toků;
 - použití ženijní munice a trhavin;
 - použití cvičných OL, radioaktivních látek a napalmu;
 - imitaci dělostřeleckých paléb a jaderných výbuchů;
 - zajištění bezpečnosti hostů aj.
- Uvedené úkoly vyžadují toto složení skupiny:

- náčelník (vedoucí funkcionář bojové přípravy) se 2–3 důstojníky;
- 1 důstojník operačního směru;
- po 1–2 důstojníky politického oddělení, dělostřeleckého, ženijního a chemického vojska, technické služby, finanční služby, vojenské kontrarozvědky a představitel leteckého svazu;
- potřebné spojovací a dopravní prostředky.

Kromě toho skupina musí mít v každém prostoru taktického cvičení, bojové střelby a přechodu vodního toku svého stálého představitele.

Svoji činnost zahajuje současně se zpracováním cvičení.

Skupina skutečného zabezpečení je složena z příslušníků týlu a organizuje skutečné zabezpečení cvičících vojsk a štábů. Musí v dostatečném předstihu zpracovat plány zabezpečení, které vycházejí z pravděpodobné spotřeby cvičících vojsk a RC a svou činnost musí zahajovat v prostoru cvičení již v době, kdy do nich přicházejí vojska. Je podřízena náčelníku týlu RC. Úzce spolupracuje s organizační skupinou.

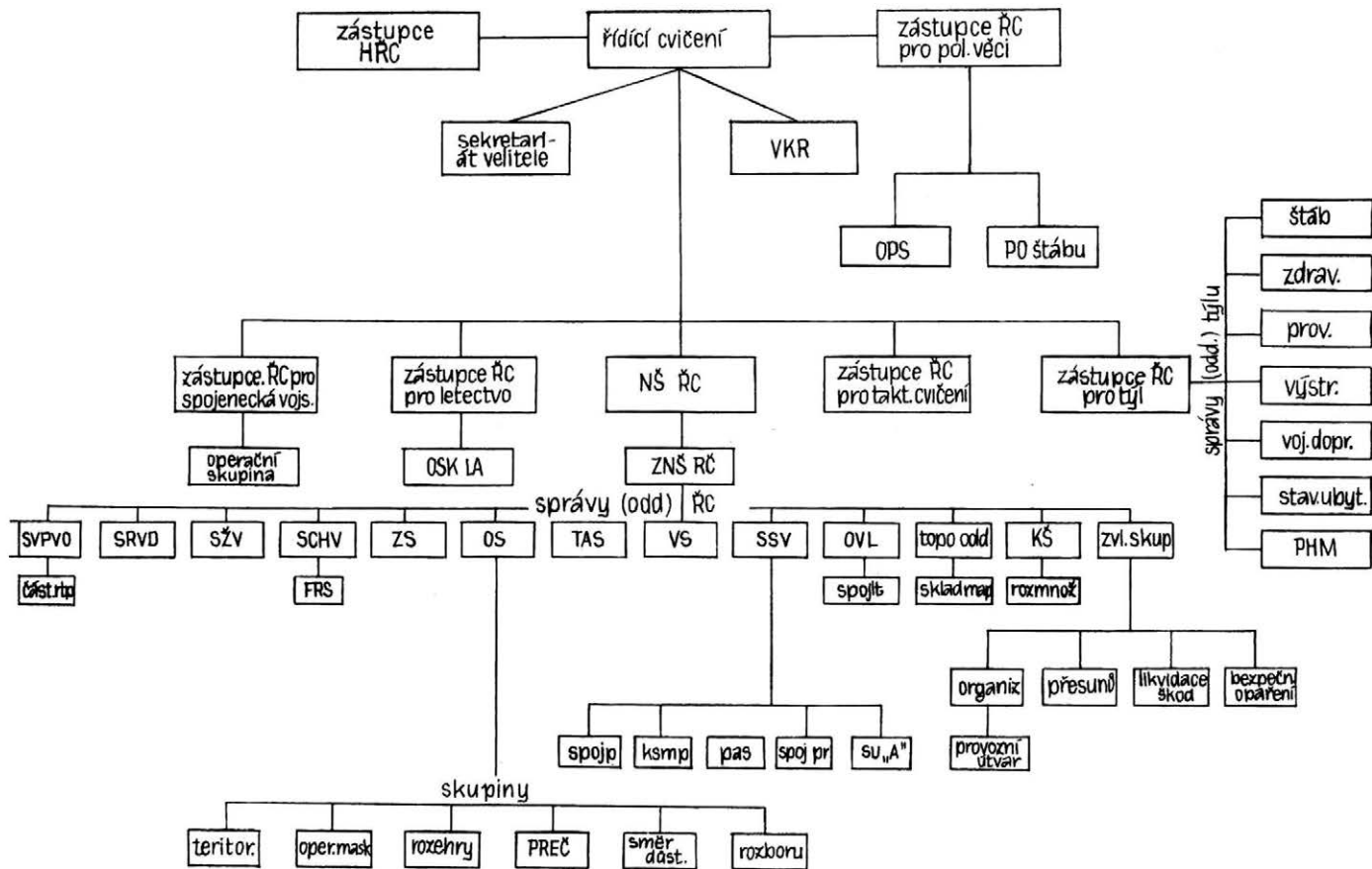
Skupina pro likvidaci škod řídí činnost komisí u cvičících štábů a vojsk a likviduje škody za ředitelství cvičení a spojenecké svazy a svazky. Ve své činnosti se řídí platnými předpisy a nařízeními. Její složení může být — důstojník finanční služby, operátor, politický pracovník.

Zúčastní-li se cvičení oficiální delegace a hosté, je nutné k jejich zabezpečení vytvořit **zvláštní skupinu**, složenou z důstojníků týlu, politických pracovníků, důstojníků operačního směru a finanční služby, která má za úkol zabezpečit všestranně hosty (uvítání, přesuny, stravování, pořádková služba v prostoru tržní ap.). Mimo to tato skupina zabezpečuje i komentář pro hosty, případně jeho překlad. Úzce spolupracuje s organizační skupinou, skupinou přesunů, skupinou skutečného zabezpečení s orgány VKR.

Skupina zpracovává plán práce s hosty v úzké součinnosti se státními a stranickými orgány, s organizační skupinou, skupinou přesunů a orgány týlu.

ORGANIZACE ŘC

Schéma 3

Při cvičení se organizuje i **skupina pro zabezpečení družeb a setkání**.

Je složena z politických pracovníků, dělí se na podskupiny podle prostorů cvičení a organizačně zabezpečuje veškeré setkání, družební akce, mítinky apod. v úzké součinnosti s územními stranickými a státními orgány.

Skupina zpracovává svůj plán činnosti na podkladě plánu stranickopolitické práce při cvičení, na základě výsledku dohovorů se státními, stranickými orgány a společenskými organizacemi v úzké součinnosti se štábem spojeneckých vojsk a

stranickopolitickými orgány cvičících štábů.

Kvalitní zpracování organizačních dokumentů vytváří pouze předpoklady pro úspěšný průběh cvičení. Těžší práce spočívá v organizačním zajištění plynulého chodu života na ředitelství cvičení (dozorčí a strážní služba, zabezpečení dopravními prostředky, ubytování, stravování, příprava místnosti ap.), přípravy stanovisek pro hosty, organizace a zabezpečení přemístění RC, vedení výkazů počtů RC i cvičících, včetně výzkumu ztrát pro potřebu skupiny rozehry a jiné.

Řízení cvičení

a) Organizace ředitelství cvičení, rozhodčí a úsekové rozhodčí služby

Uvedeme zkušenosti ze cvičení:

K řízení cvičení jsme vyčlenili nejnutnější počty ředitelství cvičení, rozhodčí a úsekové rozhodčí služby (viz schéma 3).

Základ vlastního ředitelství cvičení tvořili příslušníci operační a bojové přípravy, kteří byli začleněni do skupin:

- rozehry (4 důstojníci);
- operačního maskování (1—2 důstojníci);
- protiradioelektronické činnosti (2 důstojníci);
- organizační (4 důstojníci);
- řízení taktických bojových cvičení (2—3 důstojníci pro jedno cvičení);
- rozboru (3—4 důstojníci).

Skupiny druhů vojsk v ředitelství cvičení pracovaly ve složení náčelník a 2 důstojníci. Větší počty měla jen skupina spojovacího vojska, která zabezpečovala i skutečné spojení.

Skupiny pro řízení taktických cvičení odpovídaly hlavnímu řídícímu cvičení za přípravu, zpracování cvičení, přípravu bojiště a přípravu úsekové rozhodčí služby v daném prostoru cvičení. Úseková rozhodčí služba byla vyčleněna v prostorech cvičení na omezenou dobu z důstojníků podřízených štábů a vojsk.

Při vytváření rozhodčí služby jsme přijali zásady, aby u štábů i vojsk byli do rozhodčí služby určeni funkcionáři ze stejného stupně velení. Celkové počty služby byly minimální a činily:

- u štábu svazu 10—15 důstojníků;
- u štábu svazků 8—10 důstojníků;
- u útvaru s vojsky do 10 důstojníků (s palebnými rozhodčími vto).

Vyčlenění rozhodčí od podřízených štábů zabezpečují současně i předání zkušeností mezi jednotlivými štáby na stejné úrovni i další prohloubení znalostí podřízeného velitelského sboru.

b) Příprava ředitelství cvičení, rozhodčí a úsekové rozhodčí služby

Vlastní přípravě ředitelství cvičení a rozhodčích předcházela řada rekonoskací v terénu, kde hlavní funkcionáři schválili zásadní otázky průběhu a řízení jednotlivých taktických cvičení.

Pro řízení cvičení byla přijata zásada, že ředitelství cvičení řídí přímo rozhodčí službu jak u štábu svazu, tak i u štábu svazků. Tato metoda řízení umožnila rychlé pronikání rozkazů a nařízení do cvičících vojsk, zejména při rozehře situace na příští den. Možnou metodiku přípravy rozehry — viz příloha 4.

Tato forma řízení cvičení vyžadovala kvalifikovaný řídicí aparát a to nejen individuálně, ale hlavně ve sladění práce v ředitelství cvičení a v rozhodčí službě.

Samostatná příprava před zahájením cvičení byla s funkcionáři ředitelství cvičení

a rozhodčí služby probíhala společně, s důrazem na teoretickou přípravu, pro správné pochopení hlavních učebních otázek a na metodiku práce, s upřesněním systému práce a vzájemných vazeb. Teoretická příprava trvala 2 dny. Další dny, vyčleněné pro přípravu, byly využity takto:

- pro rozhodčí službu u štábu svazu 3—5 dnů;
- pro rozhodčí službu u štábů svazků a útvarů 5—7 dnů (i s rekonoskací prostorů taktických bojových cvičení vto);
- pro úsekovou rozhodčí službu 5 dnů.

Vlastní průběh cvičení ukázal, že tento způsob připravil funkcionáře ředitelství cvičení a rozhodčí služby tak, že byli schopni úspěšně plnit všechny úkoly na ně kladené.

METODIKA ROZEHRY NA PŘÍŠTÍ DEN

Čas	Úkol	Provede	Spolupracuje	Místo	Poznámka
2 hod.	Zpracovat návrh předběžného nařízení vel. F, předložit ke schválení	sk. roze hry	zprav. náč., NRVD, ŽV, CHN, SN, TAO, Tyl	skupina roze hry	
2 hod.	Zpracovat návrh Boj. nařízení, předložit ke schválení				
	Odeslat předběžné nařízení svazu (svazku)	sk. směru	spoj., letecká skupina RC		
2 hod.	Získání údajů o rozhodnutí velitele svazu (svazku)	sk. směru			
	Zpracovat návrh vševojskové roze hry: a) mapa roze hry I. – zámysl stran – rozhodnutí vel. svazu (svazku) – rozbor rozhodnutí vel. svazu (svazku): poměr sil, hustota sil na směrech, závěry druhů vojsk b) mapa roze hry II. – výchozí situace k roze hře – situace roze hry pro příští den	sk. roze hry	zprav. náč. oper. NRVD, CHN, NPVO, ŽN, SN, TAO, tyl		
2 hod.	c) návrh závěru velitele při roze hře na příští den		Náč. dr. vojsk (na vyžádání)		
	Odeslání Boj. nařízení vel. F svazu	sk. směru	spoj., let. skup. RC		
15 min.	Návrh roze hry u NŠ RC	ZNŠ RC	zprav. náč. oper. příprava	učebna RC	mapa I a II, – textová část rozboru roz- hodnutí, – mapa roze- hry zprav. náč.
15 min.	Seznámení náč. dr. vojsk s vševojsk. roze hrou	NŠ RC	zprav. náč., NRVD, NPVO, ŽN, CHN, SN, TAO, tyl, letectvo		
30 min.	Rozpracování roze hry po družích vojsk	náč. druhů vojsk	sk. roze hry	po družích vojsk	
1 hod.	Součinnost na zpracování plánu roze hry po družích vojsk: 10' – zprav. náč. 10' – RVD, PVO 5' – CHN 5' – TAS, tyl 10' – letectvo 15' – příprava materiálů pro doklad	sk. roze hry	náč. druhů vojsk RC	sk. roze hry	
30 min.	Návrh roze hry na příští den hlavnímú řídícímu cvičení	NŠ RC (ZNŠ RC)			
15 min.	Návrh roze hry letectva na příští den	pomocník hl. řídícího pro letectvo			

Čas	Úkol	Provede	Spolupracuje	Místo	Poznámka
1 : 30 hod.	Rozehra: 10' - informační zpráva o výsledcích cvičení za uplynulý den u štábu svazu 10' - Informační zpráva o výsledcích cvičení za uplynulý den u štábů svazků 20' - Rozbor rozhodnutí velitele svazu a rozehra vševojskové situace 10' - Rozehra situace nepřítel 10' - Rozehra RVD 5' - Rozehra PVO 5' - Rozehra žen. vojska 5' - Rozehra chem. vojska 10' - Rozehra týlového, technického a zdravotnického zabezpečení 5' - Závěr	HR u štábu St. rozhodčí u svazků ZNS ŘC zprav. náč. NRVD NPVO ŽN CHN HL Hlavní řidiči	Účast: a) ŘC: zprav. náč., NRVD, NPVO, ŽN, CHN, NTAO, NVS, NT-ZV, SN, představitel letectva b) RS: HR rozhodčí u štábu svazu; HR u štábu svazků; HR u svazků a útvarů druhů vojsk. Náč. skupiny bezpeč. opatření, skupiny pro zabezpečení hostů a skupiny pro likvidaci škod		Mapa I a II Mapa zprav. náč. Text rozboru rozhodnutí, závěry velitele
1 hod.	Zákres rozehry a rozehra rozhodčí služby svazků svazu	HR u štábu svazu	Vševojskový rozhodčí u štábu svazu, štábů svazků a OSK svazků		

c) Rozehra cvičení

V průběhu cvičení proběhla denně rozehra situací na příští den s cílem usměrňovat činnost rozhodčích a cvičících na splnění základních učebních úkolů a upřesnit rozehru ve smyslu přijatých rozhodnutí velitelů a zároveň i zevšeobecnit zkušenosti z uplynulého dne.

Rozehry se zúčastnili náčelníci druhů vojsk a zvláštních skupin ředitelství cvičení, představitel spojeneckého svazu a letecké armády, hlavní rozhodčí u štábu svazu a svazků, rozhodčí u cvičících svazků a útvarů druhů vojsk a týlu a řidiči taktických bojových cvičení a hlavní úsekoví rozhodčí.

Jako podklad pro rozehru sloužily tyto materiály:

- rozhodnutí velitele svazu pro příští den;
- připravené mapy se situací sousedů a frontových prostředků;
- kalkulační údaje (poměr sil, procenty přesunů, počty jaderných úderů, rozehra ztrát a činnost nepřátelského letectva apod.).

K rozehře byly připravovány dvě mapy 1 : 200 000. Na jedné z nich byla zakreslena celková situace cvičícího svazu s rozhodnutím velitele. Na druhé mapě byla zakreslena situace k době rozehry a předpokládaný vývoj situace a rozehry na další den. Přípravu a rozehru osobně řídil NŠ ředitelství cvičení.

Vlastní rozehra byla zahájena informačními zprávami hlavních rozhodčích a hlavního úsekového rozhodčího a plnění úkolů za uplynulý den. V dalším průběhu rozehry pak zpravodajský náčelník ŘC vyhodnotil možnosti nepřítel a navrhl jeho způsob rozehry na další den. Obdobně náčelníci druhů vojsk upřesnili rozehru svých vojsk a týlů. Závěrem ZNS ředitelství cvičení (za použití propočtů) navrhl celkovou rozehru situace.

Po schválení informačních zpráv NŠ ředitelství cvičení vydal úkoly pro rozehru a usměrnění další činnosti rozhodčí služby pro příští den. Po skončení vševojskové rozehry byl rozhodčí službě vyhrazen

čas na zakreslení map a pro upřesnění rozehry a k vydání úkolů pro rozhodčí službu u druhů vojsk.

Součinnost se Střední skupinou vojsk byla v průběhu cvičení zajištěna především na stupni svaz a svazek vzájemnou výměnou styčných skupin.

Zvláštností tohoto cvičení bylo začlenění pluku Sovětské armády do sestavy motostřelecké divize ČSLA a jednoho našeho pluku do sestavy sovětské divize.

Vyhodnocení cvičení

Příprava rozboru cvičení je závažným úkolem, vyžadujícím objektivně zhodnotit činnost cvičících štábů a vojsk, zevšeobecnit uplatňování zásad soudobých operací a boje v rozhodnutí velitelů a rozehrát kladné a záporné stránky metodiky práce a systému řízení.

Proto pro přípravu a zpracování rozboru byla vyčleněna zvláštní skupina z důstojníků operační a bojové přípravy, druhů vojsk a týlu. Rozhodčí službě u cvičících štábů a vojsk tato skupina vydala osnovu pro zpracování podkladů pro rozbor a zhodnocení cvičících.

Těžiště práce skupiny rozboru v průběhu cvičení spočívá v získání co největšího počtu informací i osobních poznatků. Z toho důvodu se členové skupiny zúčastňují všech zásadních rozhodnutí cvičících

Cvičení ukázalo, že štáby jsou schopny zabezpečit velení spojeneckým vojskům jak přes styčné skupiny, tak i přímo.

Součinnost s letectvem byla organizována přes operační skupinu letecké armády, která byla součástí ředitelství cvičení. Mimo to se hlavní funkcionáři letecké armády zúčastnili na přípravě i vlastní rozehře cvičení, kde byly bezprostředně řešeny hlavní otázky součinnosti letectva s pozemními vojsky.

Velitelů i samostatných taktických bojových cvičení. Doprovázeli proto vedoucí funkcionáře ředitelství cvičení při jejich výjezdech k vojskům a zúčastňovali se rozehry na příští den, kde hlavní rozhodčí hodnotili průběh uplynulého dne.

Dalším zdrojem zpráv pak byla písemná hlášení rozhodčích za jednotlivé etapy cvičení a po skončení zpracované celkové zprávy a zhodnocení cvičících.

Tato praxe umožnila skupině rozboru již v průběhu cvičení připravovat rozbor a po skončení cvičení v krátké době připravit celkový rozbor cvičení.

Tyto zkušenosti a poznatky, získané z přípravy, zpracování, řízení a organizačního zabezpečení AOVŠC, bychom měli dále v praxi ověřovat a aplikovat i na řízení cvičení na stupni svazek a útvar.

My komunisté, jsme však rozhodně proti tomu, aby se opakovala nová Bílá hora. Proto se stavíme proti všem oněm policejským, byrokratickým, protilidovým a protidemokratickým opatřením, která jsou vládou za potlesku veškeré reakce navrhována. Proto voláme všechny, jimž vskutku záleží na obraně lidu a republiky před fašismem, aby se semkli v jednotné a lidové frontě a společně bojovali za vytvoření předpokladů této skutečné obrany. A my věříme, že nebude nová Bílá hora, poněvadž v rozhodující chvíli pracující lid tohoto státu smete stranou a zdrtí všechny, kdož by se stavěli proti lidové, jakobínské obraně republiky před domácími i zahraničními fašismem.

(K. Gottwald, z řeči v poslanecké sněmovně NS RČS dne 28. dubna 1936 k zákonu o obraně státu.)